

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

54 211 06 Ötvös

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: A) Szaktörténet és szakismeret

A vizsgafeladat időtartama: 30 perc (felkészülési idő 15 perc, válaszadási idő 15 perc)

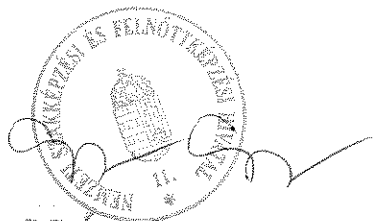
A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 15 %

A 315/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét a 000025/2017 – 5520 számon kiadom.

Jóváhagyta:

Borosán Beáta
főosztályvezető-helyettes

MÁSOLAT

Az eredeti okirattal mindenben
megegyező hiteles másolat.

2017

NEMZETI SZAKKÉPZÉSI ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI HIVATAL

Érvényes: 2017. 05. 18-tól

A vizsgafeladat ismertetése: Válaszadás a vizsgakövetelmények alapján összeállított, előre kiadott tételsorokból húzott kérdésekre

A szóbeli központilag összeállított vizsga kérdései az alábbi témaköröket tartalmazzák:

Szaktörténet témakörök:

– Az ötvösség történetének kiemelkedő korszakai, fontos fordulópontjai, jellemzően az európai kultúra, illetve a magyar vonatkozású tárgyak tükrében

Szakismeret témakörök:

- Az ötvösműhely kialakítása, az ötvösök, fémművesek által használt berendezések, gépek és szerszámok
- Az ötvösség fém és nem fém alapanyagai
- Az ötvösök által használt segédanyagok, vegyszerek és biztonságos használatuk
- Fémek ötvözése, olvasztása és öntése
- Nemesfém ötvözetek, az aktuális fémjelek és mesterjelek rendszere
- Alapanyagok mérése, előrajzolása, darabolása
- Fémek képlékeny alakítása, hőkezelése
- Kézi és gépi forgácsolási műveletek az ötvösség, fémművesség területén
- Az ötvösök, fémművesek által használt (roncsolásmentesen) oldható és oldhatatlan (Például forrasztás, hegesztés) kötések
- Ötvös díszítési eljárások (Például cizellálás, zománcozás, nielló, műanyagok használata)
- Különböző felületkezelési eljárások (Például csiszolás, polírozás, patinázás, galvanizálás) és galvanoplasztika

Egy–egy tétel tartalmazzák a szaktörténeti és a szakismereti témaköröket is

Az A) vizsgafeladat szóbeli tételeihez a vizsgaszervező vagy a vizsgázó által összeállított digitális vagy nyomtatott képmelléklet használható, amely nem tartalmazhat szöveges információt.

A feladatsor első részében található 1-20-ig számozott vizsgakérdéseket ki kell nyomtatni, majd a lapokat pontosan kettévágni. Ezek lesznek a húzótételek.

A második részben található a tanári példány, mely az értékelést segíti.

A tételsor a 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

Ajánlott szakirodalom

A tételekben felsorolt tananyag átfogóan megtalálható a következő könyvekben:

- Gánóczy Sándor: Technológia az ötvösök számára (II. évfolyam)
Tankönyvkiadó, Budapest, 1978.
- Oppi Untracht: Jewelry Concepts and Technology
Doubleday, 1982.
- Oppi Untracht: Metal techniques for craftsmen
Robert Hale & Company, London, 1969.
- Prof. Dr. Erhard Brepohl: The Theory & Practice of Goldsmithing
Brynmorgen Press, Portland, 2001.

- Ötvös Nagy Ferenc: Ötvösművészet a kezdetektől napjainkig
Scolar Kiadó, Budapest, 2011.
- dr. Oberfrank Ferenc: Az aranyművesség története
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1996.
- Voit Pál: Régiségek könyve
Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
- Henry de Morant: Az iparművészet története a kezdetektől napjainkig
Corvina Kiadó, Budapest, 1976.
- Daniela Mascetti - David Bennett: Ékszerek könyve
SubRosa kiadó, Budapest, 1994.
- Pallai Sándor: Ötvösművészet
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1972.
- J. Anderson Black: A History of Jewelry
Park Lane, New York, 1988.
- Hugh Tait: 7000 Years of Jewelry
Firefly, New York 2008.

A tanári példányban a tételeknél specifikus irodalomjegyzék is felsorolásra került.

A felsorolt könyvek csak ajánlásként szerepelnek, semmiféle kötelező jelleggel nem bírnak, a vizsgáztatás során nincs rájuk szükség, de a képmelléletek összeállításában hasznos segítséget jelenthetnek.

1.a. Az ötvösség és az ötvösműhely

Sorolja fel az ötvös tevékenységi területeit, társszakmáit! Mutassa be az ötvös műhelyét!

1.b. A fémművesség kialakulásának kezdetei (rézkor, bronzkor, vaskor)

Mutassa be a fémek megismerésének folyamatát, a felhasznált anyagokat és az adott korokban készült tárgyak motívumvilágát!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

2.a. Nemesfémek

Sorolja fel az ötvösök számára legfontosabb nemesfémeket, csoportosítsa őket és mutassa be a legjellemzőbb ötvözeteiket, tulajdonságaikat és felhasználásukat!

2.b. Mutassa be az ókori Egyiptom ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

3.a. Színesfémek, könnyűfémek, vas és acélötvözetek

Sorolja fel az ötvösök által jellemzően használt színesfémeket, könnyűfémeket, vas és acélötvözeteket, mutassa be ezek legjellemzőbb ötvözeteit, tulajdonságaikat és felhasználásukat!

3.b. Mutassa be Elő-Ázsia, Kréta és Mükéné ókori ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

4.a. Fémtani alapismeretek

Ismertesse az ötvösök számára legfontosabb fémtani alapfogalmakat, ötvözéssel, olvasztással és hőkezeléssel kapcsolatos tudnivalókat!

- az ötvözés és alapanyagöntés lépései
- fémek oladásának és kristályosodásának folyamata
- kristályszerkezeti változások

4.b. Mutassa be az ókori görög ötvösséget!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

5.a. Alapanyagok és előkészítés

Sorolja fel az ötvös számára legfontosabb fém alapanyagokat, félégyártmányok megjelenési formáit, előkészítésük módját, tárgyelőkészítő alpműveleteket!

- **alapanyagok megjelenési formái**
- **az alapanyag-előkészítés folyamata**
- **alapanyagok öntése**
- **a hőkezelés és a tisztítás jelentősége**

5.b. Mutassa be az etruszk és az ókori római ötvösséget!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

6.a. Mérés, előrajzolás és az ötvösségben használatos vegyszerek

Mutassa be az ötvösök munkája közben felmerülő méréssel és előrajzolással kapcsolatos feladatokat, ezek jelentőségét, lehetőségeit és lépéseit! (mérés, előrajzolás, drágakövek és gyöngyök tömegmérése)

Csoportosítsa az ötvösségben használatos vegyszereket, és mutassa be ezek közül a leggyakrabban használtakat!

6.b. Mutassa be a bizánci ötvösséget!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

7.a. Forgácsolás nélküli darabolás

Mutassa be az ötvösök számára fontos forgácsolás nélküli darabolás különféle eljárásait és eszközeit!

7.b. Mutassa be a népvándorlás korának ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

8.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos kézi képlékeny alakítás eljárásait és ezek eszközeit!

8.b. Mutassa be a honfoglalás korának ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

Szakképesítés: 54 211 06 Ötvös
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: A) Szaktörténet és szakismeret

9.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos gépi képlékeny alakítás eljárásait és ezek eszközeit!

9.b. Mutassa be a román kor ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

---

Szakképesítés: 54 211 06 Ötvös, fémműves
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Szaktörténet és szakismeret

10.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos oldható kötéseket, készítésük módját és felhasználásuk lehetőségeit!

10.b. Mutassa be a gótika ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

11.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos oldhatatlan kötési módokat, készítésük módját és felhasználásuk lehetőségeit!

11.b. Mutassa be a reneszánsz ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

12.a. Öntési eljárások 1.

Mutassa be az ötvösök által használt fém alapanyagok öntésének módját és a tartós mintát felhasználó öntési eljárásokat!

- kokillaöntés
- homokformázó öntés
- szépia öntés

12.b. Mutassa be a barokk és rokokó ötvösséget!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

13.a. Öntési eljárások 2.

Mutassa be az ötvösök által használt viaszveszejtéses öntési eljárásokat és ezek folyamatát!

13.b. Mutassa be a klasszicista ötvösséget!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

14.a. Kézi forgácsolási műveletek

Mutassa be az ötvösök által használt kézi forgácsolási eljárásokat és ezek eszközeit!

14.b. Mutassa be a XIX. század második felének ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

15.a. Gépi forgácsolási műveletek

Mutassa be az ötvösök által használt gépi forgácsolási eljárásokat és ezek eszközeit!

15.b. Mutassa be a szecesszió és az art deco ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

16.a. Felületkezelési és felületvédelmi eljárások

Mutassa be az ötvösök által használt felületkezelési és felületvédelmi eljárásokat és ezek eszközeit!

16.b. Mutassa be a XX. század első felének ötvösségét!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

17.a. Zománcozás és nielló

Sorolja fel az ötvös-zománc fajtáit, mutassa be az eljárások menetét!

Ismertesse a nielló alapanyagát és alkalmazásának lehetőségeit!

17.b. Mutassa be a nemzetközi ötvösség új irányzatait, törekvéseit az 1940-80-as évek között! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

18.a. Fémbevonási eljárások

Mutassa be az ötvösök által napjainkban használt fémbevonási eljárásokat és ezek eszközeit! Térjen ki a régebbi korok, illetve rokonszakmák által használt fémbevonási eljárásokra is!

18.b. Mutassa be a magyar fémművesség új irányzatait, törekvéseit az 1940-80-as évek között! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

19.a. Drágakő alapismeretek

Sorolja fel az elsőrangú drágaköveket, csoportosítsa őket és mutassa be a legjellemzőbb tulajdonságaikat és felhasználásukat!

19.b. Mutassa be a kortárs nemzetközi ötvösség új irányzatait, törekvéseit, valamint az új anyagok és technológiák hatását a kortárs fémművességre! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

20.a. Nemesfémvizsgáló eljárások és fémjelzés

Mutassa be az ötvösök, illetve a Nemesfémvizsgáló és Hitelesítő Hatóság („NEHITI”) által használt nemesfém-vizsgáló eljárásokat és ezek eszközeit! Ismertesse a ma fémjelezhető nemesfémötvözeteket, és azonosítsa be ezek fémjelét!

20.b. Mutassa be a kortárs magyar ötvösség új irányzatait, törekvéseit! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek! Beszéljen a kortárs ötvösség értékesítési lehetőségeiről is!

A tételhez használható segédeszköz:

- a vizsgázó vagy a vizsgaszervező által készített képmelléklet

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTJAI

Tanári példány

1.a. Az ötvösség és az ötvösműhely

Sorolja fel az ötvös tevékenységi területeit, társszakmáit! Mutassa be az ötvös műhelyét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az ötvös szakma részterületei: aranyműves, cizellőr, ezüstműves, lánckészítő, díszítő-vésnök, öntő, zománckészítő, társszakmái: drágakőcsiszoló, esztergályos, marós, fémnyomó stb.
- egy ötvösműhely összefoglaló bemutatása: az ötvösműhely felépítése, berendezése, megvilágítása
- a Brett asztal, a forrasztás eszközei és elhelyezése
- a különféle gépi és kézi műveletek elhelyezése kisebb és nagyobb műhelyekben

1.b. A fémművesség kialakulásának kezdetei (rézkor, bronzkor, vaskor)

Mutassa be a fémek megismerésének folyamatát, a felhasznált anyagokat és az adott korokban készült tárgyak motívumvilágát!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a korok elhelyezése térben és időben: Európa, illetve a Kárpát-medence, kb. i.e. V. évezredtől az i.sz. I. századig
- jellemző anyagok és felhasználási módjuk (arany, ezüst, réz, bronz, vas)
- a fémek megmunkálásának lehetőségei (kalapálás, öntés)
- jellemző tárgyak: pl. rézcsákányok, olvasztó tégelyek és az öntés kellékei, arany hajkarikák, bikafej végű karkötők, fegyverek, szkíta vasfegyverek, zöldhalompusztai aranyzarvas, tápiószentmártoni zarvas, arany párduc

Irodalom:

- A Magyar Nemzeti Múzeum régészeti kiállításának vezetője Kr. e. 400 000 - Kr. u. 804 Helikon Kiadó, Budapest, 2002.
- A Magyar Nemzeti Múzeum őskori aranykincsei Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2000.

2.a. Nemesfémek

Sorolja fel az ötvösök számára legfontosabb nemesfémeket, csoportosítsa őket és mutassa be a legjellemzőbb ötvözeteiket, tulajdonságaikat és felhasználásukat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- arany és ötvözetei (916‰, 750‰, 585‰, 375‰)
- ezüst és ötvözetei (925‰, 900‰, 835‰, 800‰)
- platina csoport (platina, palládium)
- az ezrelék, a karát és a lat fogalma

Irodalom:

- Balika István: Ékszeripari anyagismeret és környezetvédelem a nemesfémes vállalkozásoknak; Génusz Art Kft., Budapest, 1999.
- Mark Grimwade: Introduction to precious metals
Brynmorgen Press, Brunswick, Maine, 2009.

2.b. Mutassa be az ókori Egyiptom ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a birodalmak elhelyezése térben és időben: Északkelet Afrika, a Nílus mentén; Óbirodalom, Középbirodalom, Újbirodalom; kb. ie. 2700 és ie. 1000 között
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: drágakőberakások, üvegpaszta alkalmazása
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak, pl. II. Osorkon fáraó függője, szkarabeuszos ékszerek, Tutanhamon sírjában talált leletek (halotti maszk, ékszerek, török)

Irodalom:

- Regine Schulz és Matthias Seidel: Egyiptom, a fáraók világa
Vince Kiadó, Budapest, 2001.
- Christiane Desroches-Noblecourt: Tutanhamon; Corvina Kiadó, Budapest, 1985.
- A. Rosalie David: Az egyiptomi birodalmak; Helikon Kiadó, Budapest, 1986.

3.a. Színesfémek, könnyűfémek, vas és acélötvözetek

Sorolja fel az ötvösök által jellemzően használt színesfémeket, könnyűfémeket, vas és acélötvözeteket, mutassa be ezek legjellemzőbb ötvözeteit, tulajdonságaikat és felhasználásukat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- réz (sárgarezek, bronzok) és ötvöző anyagai (horgany, nikkel, ón)
- könnyűfémek (alumínium, titán)
- vasak és acélok

Irodalom:

- Adolf Frischherz – Paul Skop: Fémtechnológia alapismeretek 1. B + V Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 1997.
- Járfás Istvánné – Koncz Ferenc – Róka Gyuláné: Fémipari anyag- és gyártásismeret. Műszaki Könyvkiadó Kft., Budapest, 2010.

3.b. Mutassa be Elő-Ázsia, Kréta és Mükéné ókori ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- elhelyezés térben és időben: Elő-Ázsia (Mezopotámia a Tigris és az Eufrátesz között), Kréta szigete, a görög szárazföld; ie. 3000 és az ie. XII. század között
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: pl. domborítás, cizellálás, granuláció és filigrán
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a bikakultusz tárgyi emlékei: pl. a Vafioban talált aranycsészék, bikafejes rhüton
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: pl. Urban talál lazúrkő nyelű, tömör arany tör és aranyból készült „fonatos” hüvelyke, életfára kapaszkodó kecske, Pu-Abi királynő fejdíszje, Mesilim arany sisakja, mézcseppet szívó darázspár, „Agamemnón” maszkja, arany diadémok, „Nesztór” serleg

Irodalom:

- Nicholas Postgate: Az első birodalmak; Helikon Kiadó, Budapest, 1985.
- Petz György: A korai civilizációk (A művészet története) Magyar Könyvklub, Budapest, 2000.
- Peter Warren: Az égei civilizációk (A múlt születése sorozat) Helikon Kiadó, Budapest, 1989.
- Jeannine Auboyer: A művészet kezdetei (A művészet története) Corvina Könyvkiadó, Budapest, 1990.

4.a. Fémteni alapismeretek

Ismertesse az ötvösök számára legfontosabb fémteni alapfogalmakat, ötvözéssel, olvasztással és hőkezeléssel kapcsolatos tudnivalókat!

- az ötvözés és alapanyagöntés lépései
- fémek olvadásának és kristályosodásának folyamata
- kristályszerkezeti változások

Kulcsszavak, fogalmak:

- az ötvözés és alapanyagöntés lépései
- fémek olvadásának és kristályosodásának folyamata (pl. szolidusz pont, likvidusz pont)
- eutektikum
- kristályszerkezeti változások (lágýtás, edzés, visszaeresztés)

Irodalom:

- Balika István: Nemesfémipari technológiák; Génusz Art Kft., Budapest, 1999.
- Mark Grimwade: Introduction to precious metals
Brynmorgen Press, Brunswick, Maine, 2009.

4.b. Mutassa be az ókori görög ötvösséget!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a városállamok elhelyezése térben és időben: görög szárazföld, ie. 1200-30 között
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: pl. granuláció és filigrán, „loop-in-loop” láncok, préselt alkatrészek
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: fibulák, fülbevalók (pl. khitarán / lanton játszó szirén), csüngők, nyakláncok, karkötők és gyűrűk, ezüstedény (pl. lóidomító szkíták ábrázolásával), Grimani bronzkancsó
- vésett köves ékszerek

Irodalom:

- Dyfri Williams, Jack Ogden: Greek Gold: Jewelry of the Classical World
Harry N. Abrams, London, 1994.
- Alan Johnston: Az archaikus Görögország (A múlt születése sorozat)
Helikon Kiadó, Budapest, 1984.
- Roger Ling: A klasszikus görög világ;(A múlt születése sorozat).
- Helikon Kiadó, Budapest, 1986.

5.a. Alapanyagok és előkészítés

Sorolja fel az ötvös számára legfontosabb fém alapanyagokat, félégyártmányok megjelenési formáit, előkészítésük módját, tárgyelőkészítő alpműveleteket!

- **alapanyagok megjelenési formái**
- **az alapanyag-előkészítés folyamata**
- **alapanyagok öntése**
- **a hőkezelés és a tisztítás jelentősége**

Kulcsszavak, fogalmak:

- alapanyagok megjelenési formái (lemez, szalag, profil, drót, rúd, cső, tömb, granulátum, fémgyurma)
- az alapanyag-előkészítés folyamata (lemez- és dróthengerlés, dróthúzás, csőkészítés, nemesfémek kovácsolása)
- a hőkezelés és a tisztítás jelentősége (lágyítás és savazás)

Irodalom:

- Balika István: Nemesfémipari technológiák; Génius Art Kft., Budapest, 1999.

5.b. Mutassa be az etruszk és az ókori római ötvösséget!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az etruskok elhelyezése térben is időben: Etruria, közép-Itália, az Arno és Tiberis folyók között, kb. az i.e. VIII. századtól i.e. 27-ig
- a Római Birodalom elhelyezése térben és időben: a Földközi tenger medencéje, a köztársaság kor végére ez egész hellenisztikus világ a görög szárazfölddel, Kis-Ázsiával, Szíriával és Egyiptommal együtt; i.e. VI. századtól i.sz. 300-ig
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: pl. granuláció és filigrán, domborítás, cizellálás, drágakőfaragás és – foglalás,
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: pl. etruszk nagy arany fibula Cerveteri-ből (Regolini-Galassi sír), etruszk granulációs fülbevalók (British Museum), bronz és arany fibulák (térdfibula, trombitafibula, szárnyas-fibula, hagymafejes fibula, figurális fibulák), gyűrűk (jegygyűrű, hűséggyűrű), Augustus gemma, ezüstedények a Pompeji Meander Házból, Boscorelai kincs, Marcus Aurelius aranyból készült mellszobra, Seuso kincs

Irodalom:

- John Reich: Az ősi Itália (A múlt születése)
Helikon Kiadó, Budapest, 1987.
- Michael Vickers: A római világ (A múlt születése)
Helikon Kiadó, Budapest, 1985.
- A klasszikus ókor. (A művészet története)
Magyar Könyvklub, Budapest, 2000.
- Dr. Oberfrank Ferenc: Az aranyművesség története
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1996.
- Henry de Morant: Az iparművészet története a kezdetektől napjainkig
Corvina Kiadó, Budapest, 1976.
- Ráth György: Az iparművészet könyve
Atheneum, Budapest, 1902. / hasonmás kiadás: Babits Kiadó, 2002.
- A Magyar Nemzeti Múzeum régészeti kiállításának vezetője Kr. e. 400 000 - Kr. u. 804
Magyar Nemzeti Múzeum, 2002.

6.a. Mérés, előrajzolás és az ötvösségben használatos vegyszerek

Mutassa be az ötvösök munkája közben felmerülő méréssel és előrajzolással kapcsolatos feladatokat, ezek jelentőségét, lehetőségeit és lépéseit! (mérés, előrajzolás, drágakövek és gyöngyök tömegmérése)

Csoportosítsa az ötvösségben használatos vegyszereket, és mutassa be ezek közül a leggyakrabban használtakat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- mérés, méret, mérőszám, mértékegység
- mérések és mérőeszközök csoportosítása
- az előrajzolás különféle lehetőségei
- gyűrűbőségmérés
- drágakövek és gyöngyök mérése
- az ötvösségben használt vegyszerek (folyósítószeresek, savak, pácok, patinák és tisztító folyadékok)

Irodalom:

- Simon Sándor: Fémipari alapképzés szakmai gyakorlat
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2010.
- Várhegyi István: Egységes fémipari alapképzés, technológia I
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973.

6.b. Mutassa be a bizánci ötvösséget!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a Bizánci vagy Keletrómai Birodalom elhelyezése térben és időben: központja Konstantinápoly, legnagyobb kiterjedésének idején Itália déli része, a görög szárazföld, Kis-Ázsia és Észak-Afrika (Egyiptom és Líbia) területe; 330-1453-ig
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: zománc, nielló, domborítás és cizellálás, bizánci filigrán
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: a magyar Szent Korona, Monomachos korona, az Esztergomi Kincstár kereszt-ereklyetartója (sztaurotéka), a Limburgi sztaurotéka
- a zománc jelentősége és megjelenési módjai: rekesz-zománc, bizánci zománc, süllyesztett zománc, azsúr zománc

Irodalom:

- Tóth Endre, Szelényi Károly: A magyar Szent Korona, királyok és koronázások
Kossuth Kiadó, Budapest, 1999.
- Voit Pál: Régiségek könyve; Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
- Henry de Morant: Az iparművészet története a kezdetektől napjainkig
Corvina Kiadó, Budapest, 1976.
- A Magyar Nemzeti Múzeum régészeti kiállításának vezetője Kr. e. 400 000 - Kr. u. 804
Magyar Nemzeti Múzeum, 2002.

7.a. Forgácsolás nélküli darabolás

Mutassa be az ötvösök számára fontos forgácsolás nélküli darabolás különféle eljárásait és eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- nyíróvágás
- kivágás és finomkivágás
- lyukasztás
- hasítás
- ékvágás

Irodalom:

- Simon Sándor: Fémipari alapképzés szakmai gyakorlat
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2010.
- Várhegyi István: Egységes fémipari alapképzés, technológia I
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973.

7.b. Mutassa be a népvándorlás korának ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a kor elhelyezése térben és időben: Európa, ezen belül a Kárpát-medence, 4-8. század
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: domborítás, préselés, öntés, filigrán, drágakövek (jellemzően gránátok) foglalása
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: pl. arany cikádapár (hun), szilágysomlyói kincs (gepida), bakodpusztai karkötő (szkír), Nagyszentmiklósi kincs (avar), bronzveretek, szíjvégek (avar)

Irodalom:

- Garam Éva, Kiss Attila: Népvándorlás kori aranykincsek a Magyar Nemzeti Múzeumban
Helikon Kiadó, Budapest, 1992.
- I.B. Brasinszkij: Szkíta kincsek nyomában
Helikon Kiadó, Budapest, 1985.
- László Gyula: A népvándorláskor művészete Magyarországon
Corvina Kiadó, Budapest, 1974.

8.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos kézi képlékeny alakítás eljárásait és ezek eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- egyengetés
- hajlítás
- cizellálás, domborítás
- felhúzás
- kalapácsok, formavasak, stb.

Irodalom:

- Simon Sándor: Fémipari alapképzés szakmai gyakorlat
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2010.
- Várhegyi István: Egységes fémipari alapképzés, technológia I
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973.

8.b. Mutassa be a honfoglalás korának ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a kor elhelyezése térben és időben: Európa, ezen belül a Kárpát-medence, 895 körül
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: domborítás, vésés, kéregöntés, tűziaranyozás, féंबरakás, ékkőberakás
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: boglárok, kapsok, veretek, szíjvégek, Rakamazi hajfonatkorong
- tarsolylemezek (pl. Galgóci, Szolnokstrázasahalmi, Tiszabездédi, Eperjeskei)

Irodalom:

- Fodor István: A honfoglaló magyarság
Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 1996.
- A Magyar Nemzeti Múzeum - Fodor István – Kovalovszky Júlia: Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig
Helikon Kiadó, 1992.
- László Gyula: „Emlékezzünk régiokról...”
Móra Ferenc Könyvkiadó, Budapest, 1979.
- Mesterházy Károly: A honfoglaló magyarok ötvössége
Magyar Ötvös, 1989. január
- László Gyula: Vértesszőlőstől Pusztaszerig
Gondolat Kiadó, Budapest, 1974.

9.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos gépi képlékeny alakítás eljárásait és ezek eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- lemez- és dróthengerlés / dróthúzás
- csőkészítés
- préseles, sajtolás
- fémnyomás
- mélyhúzás

Irodalom:

- Balika István: Nemesfémipari technológiák
Génius Art Kft., Budapest, 1999.

9.b. Mutassa be a román kor ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a stílus elhelyezése térben és időben: Európa, kb. a X-XII. század
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: öntés, domborítás (faragott fa magra erősített domborított és cizellált fémlemez), vésés, zománc, nielló, granuláció, filigrán, kőfogalás, aranyozás
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: magyar királyi jogar, Gizella királyné keresztje, Tasziló kehely, Sainte-Foy ereklyetartó

Irodalom:

- Theophilus Presbiter: A különféle művességekről / Schedula Diversarum Artium
Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1986.
- A Magyar Nemzeti Múzeum - Fodor István – Kovalovszky Júlia: Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig
Helikon Kiadó, 1992.
- Voit Pál: Régiségek könyve
Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
- Lovag Zsuzsa: Aquamanilék – Évezredek, évszázadok kincsei I.
Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest, 1983.
- Lovag Zsuzsa: A középkori bronzművesség
Corvina Kiadó, Budapest, 1979.

10.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos oldható kötéseket, készítésük módját és felhasználásuk lehetőségeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- oldható és oldhatatlan kötésfajták jellemzése
- menetek fajtái, elméletük / menetek készítése (menetmetszés és fúrás)
- oldható kötések az ötvösségben

10.b. Mutassa be a gótika ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a stílus elhelyezése térben és időben: Európa, kb. a XII-XIV. század
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: öntés, domborítás, vésés, zománc (domborművű zománc), kőfogalás, aranyozás
- a fémműves tárgyak és a hitvilág kapcsolata
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: Mátyás kálvária felső része, Jeanne D'Évreux francia királynő ereklyetartó Madonnája, Nagy Károly fejereklyetartója, Nagy Károly háromtornyos ereklyetartója, Suki Benedek kelyhe, Szent László fejereklyetartója, aquamenilék

Irodalom:

- A Magyar Nemzeti Múzeum - Fodor István – Kovalovszky Júlia: Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig
Helikon Kiadó, 1992.
- Voit Pál: Régiségek könyve
- Gondolat Kiadó, Bp., 1983.
- Lovag Zsuzsa: Aquamanilék – Évezredek, évszázadok kincsei I
Múzsák Közművelődési Kiadó, Budapest, 1983.
- Lovag Zsuzsa: A középkori bronzművesség
- Corvina Kiadó, Bp., 1979.
- Héjjné Détári Angéla: Régi magyar ékszerek
- Corvina Kiadó, Budapest, 1965.
- Reneszánsz ötvöskincsek
- Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008.

11.a. Mutassa be az ötvösök számára fontos oldhatatlan kötési módokat, készítésük módját és felhasználásuk lehetőségeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- oldható és oldhatatlan kötésfajták jellemzése
- forrasztás (lággy és kemény)
- hegesztés
- szegecseles
- ragasztás

Irodalom:

- Simon Sándor: Fémipari alapképzés szakmai gyakorlat
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2010.
- Várhegyi István: Egységes fémipari alapképzés, technológia I
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973.

11.b. Mutassa be a reneszánsz ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a stílus elhelyezése térben és időben: Európa, kb. a XIV-XVI. század
- jellemző technikák és felületdíszítési eljárások: öntés, domborítás, vésés, zománc, drágakövek és gyöngyök alkalmazása
- zománcozási eljárások (pl. szoborzománc, sodronyzománc, erdélyi zománc)
- mitologikus ábrázolások, jellemző témák
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: Benvenuto Cellini: Saliera, Mátyás kálvária (alsó része), násfák(pl. Izabella násfa), láncok (pl. Izabella nyaklánc), ikerserleg (pl. Ópálosi lelet), nagyváradi misekannák

Irodalom:

- Reneszánsz ötvöskincsek
Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008.
- Mario Scalini: Benvenuto Cellini (The Library of Great Masters).
Riverside Book Co, 1996.
- Benvenuto Cellini mester élete, amiképpen ő maga megérezte Firenzében.
Corvina Kiadó, Budapest, 1972.
- Dr. Darvai Móricz: Benvenuto Cellini
Lampel Könyvkereskedése, Budapest, 1907.

12.a. Öntési eljárások 1.

Mutassa be az ötvösök által használt fém alapanyagok öntésének módját és a tartós mintát felhasználó öntési eljárásokat!

- kokillaöntés
- homokformázó öntés
- szépia öntés

Kulcsszavak, fogalmak:

- kokillaöntés (alapanyagok öntése: rúd, lemez és tömb öntéséhez)
- homokformázó öntés (eszközei, az eljárás menete, előnyei és alkalmazási területe)
- szépia öntés (eszközei, az eljárás menete, előnyei és alkalmazási területe)

Irodalom:

- Balika István: Nemesfémipari technológiák
Génius Art Kft., Budapest, 1999.

12.b. Mutassa be a barokk és rokokó ötvösséget!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a stílus elhelyezése térben és időben: Európa, kb. a XVI-XVIII. század
- a stílus jellemzői:
- jellemző fémműves technikák: drágakőfoglalás (pl. gyémántfoglalás), zománc (sodronyzománc, filigránzománc és miniatúrfestészet),
- az öltözékek és az ékszerek kapcsolata
- a gyémántcsiszolás kezdetei
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: női és férfi (pl. nadrág- és csípőcsat), nappali és estélyi ékszerek (pl. a rezgőtűk), kelyhek (pl. Szilassy János kelyhei), úrmutatók, ereklyetartók, kupák (pl. Hann Sebestyén kupái), poharak (pl. ananász alakú pohár), korsók és asztaldíszek (pl. strucc alakú asztaldísz)

Irodalom:

- A Magyar Nemzeti Múzeum történeti kiállításának vezetője 2 (XI-XVII. század)
Magyar Nemzeti Múzeum, Helikon Kiadó, Budapest, 2001.
- Héjjné Détári Angéla: Régi magyar ékszerek
Corvina Kiadó, Budapest, 1976.

13.a. Öntési eljárások 2.

Mutassa be az ötvösök által használt viaszveszejtéses öntési eljárásokat és ezek folyamatát!

Kulcsszavak, fogalmak:

- viaszveszejtéses öntés lépései, jelentőségük
- öntőminta elkészítése (pl. mintázással, faragással)
- guminegatív készítése (szobahőmérsékleten történő és vulkanizációs eljárások)
- viaszinjektálás, csokrosítás
- beágyazás vagy héjképzés
- különféle öntési módok (pl. centrifugál, vákuum, védőgáz alatt)

Irodalom:

- Dr. Oberfrank Ferenc: Korszerű nemesfém öntési technikák
Nemesfémipari Füzetek I. GemStyle füzetek, Bp., 2001.
- Balika István: Nemesfémipari technológiák; Génius Art Kft., Budapest, 1999.

13.b. Mutassa be a klasszicista ötvösséget!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a stílus elhelyezése térben és időben: Európa, kb. a XVIII-XIX. század
- a stílus jellemzői: pl. az ókori antik művészet felelevenítése
- jellemző fémműves technikák: antikizáló gemmák, vésett kövek használata, drágakőfoglálás, zománc
- utánpótlások és speciális ötvözetek
- a legjellemzőbb ötvöstárgyak: Wedgwood ékszerek, Josephine ékszerei, parure-ök, berlini öntöttvas ékszerek, Szentpéteri József alkotásai (pl. domborított képei)

Irodalom:

- Földes Emília: Szentpéteri József 1781 – 1862
Budapesti Történeti Múzeum – Vármúzeum / Dr. Horváth Miklós, 1981.
- Mihalik Sándor: Szentpéteri József ötvösmester élete, önéletírása, művei
Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1954.
- Családi ezüst, asztali ezüstök a 18-19. századból (Rejtett ritkaságaink 4.)
Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2008.
- Voit Pál: Régiségek könyve; Gondolat Kiadó, Budapest, 1983.
- Charles Truman: Az ezüst (Stoheby's enciklopédia); Park Könyvkiadó, Bp., 1999.

14.a. Kézi forgácsolási műveletek

Mutassa be az ötvösök által használt kézi forgácsolási eljárásokat és ezek eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- reszelés
- fűrészelés (daraboló és alakító)
- kézi fúrás
- hántolás
- vésés

Irodalom:

- Simon Sándor: Fémipari alapképzés szakmai gyakorlat
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2010.
- Várhegyi István: Egységes fémipari alapképzés, technológia I
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973.

14.b. Mutassa be a XIX. század második felének ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a kor stílusainak (historizmus, eklektika) általános jellemzői: pl. stíluskeresés, az elmúlt korok stílusainak utánzása, újraélesztése
- a világiállítások és nemzeti kiállítások (pl. az 1884-es történeti ötvösmű-kiállítás) hatása
- jellemző fémműves technikák: gépi előállítás (pl. prézelés, hengerlés), galvanizálás, gázzal való forrasztás
- a legjellemzőbb ötvöstárgyak: pl. Bapst & Falize cég órája (neogótikus), gyász-ékszerek (pl. gagát parue a British Museum-ból, hajból készült ékszerek), Cristopher Dresser tárgyai, Bachruch Károly: Szent István király kalocsai ereklyetartó hermája, Szent Jobb ereklyetartó

Irodalom:

- Charles Truman: Az ezüst (Stoheby's enciklopédia)
Park Könyvkiadó, Budapest, 1999. (114-125. oldal)
- Voit Pál: Régiségek könyve. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. (211-212. oldal)
- Családi ezüst, asztali ezüstök a 18-19. századból (Rejtett ritkaságaink 4.)
Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest, 2008.
- Pulszky Károly és Radisics Jenő: Az ötvösség remekei a magyar történeti ötvösműkiállításon (1884); Franklin Ny., Budapest, 1885.

15.a. Gépi forgácsolási műveletek
Mutassa be az ötvösök által használt gépi forgácsolási eljárásokat és ezek eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- fúrás / marás (marógép és ostoros maró)
- esztergálás / fűrészelés / köszörülés
- alakító és felületképző csiszolás

Irodalom:

- Simon Sándor: Fémipari alapképzés szakmai gyakorlat
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 2010.
- Várhegyi István: Egységes fémipari alapképzés, technológia I.
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1973.

15.b. Mutassa be a szecesszió és az art nouveau ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a stílus elhelyezése térben és időben: Európa, a XIX. század vége, XX. század eleje
- a stílus jellemzői: pl. stilizálás, növényi vagy geometrikus mintákra épülő hullámzó ornamentika, élénk színek alkalmazása,
- az Arts and Crafts mozgalom és a sorozatgyártás ellentéte
- jellemző fémműves technikák: zománc (azsúr zománc, domborművű zománc), drágakőfoglálás (valamint kristályok, elefántcsont és üveg felhasználása)
- a legjellemzőbb ötvöstárgyak: René Lalique ékszerei, Henry van de Velde nyakéke és gyertyatartója, Victor Horta fémmunkái, Hector Guimard metró lejárói, Tarján Huber Oszkár ékszerei, Carl Fabergé munkássága és a Fabergé műhely

Irodalom:

- Koós Judit: STYLE 1900 – A szecesszió iparművészete Magyarországon
Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1979.
- Gabriele Fahr-Becker: Szecesszió
Vince Kiadó, Budapest, 2004.
- Vivien Becker: Art Nouveau Jewelry
Thames and Hudson, London, 1985.
- Charles Truman: Az ezüst (Stoheby's enciklopédia)
Park Könyvkiadó, Budapest, 1999. (194-173. oldal)

16.a. Felületkezelési és felületvédelmi eljárások

Mutassa be az ötvösök által használt felületkezelési és felületvédelmi eljárásokat és ezek eszközeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- gépi és kézi csiszolás
- gépi és kézi polírozás, fényesítés
- homokfújás / szemcseszórás
- tömegcsiszoló és fényező eljárások (koptatógépek, sájerék)
- patinázás / viaszolás / lakkozás / szinterezés
- „hidegzománcozási” eljárások

Irodalom:

- Orgovány László: Fémek csiszolás és fényezése
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1965.

16.b. Mutassa be a XX. század első felének (Art Deco és Bauhaus) ötvösségét és ötvösségét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Art Deco: az 1920-as, 1930-as évek irányzata, Franciaországból indult
- Bauhaus: Németország, 1919-től Weimarban, 1927-1933 között Dessauban
- tervezési elvek, hatást gyakoroló irányzatok, korok: konstruktivizmus, futurizmus, kubizmus, De Stijl, (az Art Deco-ra hatott az egyiptomi művészet is)
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: például Jean Després ékszerei, a Van Cleef & Arpels cég ékszerei, Gerrit Thomas Rietveld alumínium széke, Breuer Marcel csővázás székei, Marianne Brandt, Karl Raichle és Hans Przyrembel tárgyai

Irodalom:

- Charles Truman: Az ezüst (Sotheby's enciklopédia) Park Könyvkiadó
Budapest, 1999. (175-185. oldal)
- Ernyey Gyula: Design, Tervezéselmélet és termékformálás 1750-2000
Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2000.
- Charlotte & Peter Fiell: Design a 20. században
Vince Kiadó Kft. Budapest, 2002.
- Torsten Brohan, Thomas Berg: Avantgarde Design, 1880-1930
Taschen, Köln, 1994.
- Laurence Mouillefarine and Évelyne Possémé: Art Deco Jewelry, Thames & Hundson, London, 2009.

17.a. Zománcozás és nielló

Sorolja fel az ötvös-zománc fajtáit, mutassa be az eljárások menetét!

Ismertesse a nielló alapanyagát és alkalmazásának lehetőségeit!

Kulcsszavak, fogalmak:

- zománcozási eljárások csoportosítása az anyaguk és a felhasználásuk módja szerint
- a zománcozás lépései
- ötvös-zománc fajták felsorolása és rövid jellemzésük
- a nielló és alkalmazása

Irodalom:

- Erhard Brepohl: Iparművészeti zománctechnika
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1984.
- Ötvös Nagy Ferenc: Zománcmivesség
Scolar Kiadó, Budapest, 1997.
- Oppi Untracht: Enamelling on Metal
Sir Isaas Pitman & Sons Ltd, London, 1968.

17.b. Mutassa be a nemzetközi ötvösség új irányzatait, törekvéseit az 1940-80-as évek között! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a II. világháború hatása a kor fémművességére
- nemes- és nem nemes fémek, anyagok használata, a rozsdamentes acél megjelenése
- az ékszer, mint képzőművészet (például Bruno Martinazzi, de más név is elfogadható)
- kinetikus ékszerek (például Friedrich Becker, Alexander Calder, Anton Cepka, de más név is elfogadható)
- konceptuális ékszerek (például Gijs Bakker és Emmy van Leersum, de más név is elfogadható)

Irodalom:

- Ernyey Gyula: Design, Tervezéselmélet és termékformálás 1750-2000
Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs, 2000.
- Friedrich Becker: Schmuck. Kinetik. Objekte (jewellery. kinetic. objects)
Hildegard Becker / Arnoldsche Art Publisers, Stuttgart, 1997.

18.a. Fémbevonási eljárások

Mutassa be az ötvösök által napjainkban használt fémbevonási eljárásokat és ezek eszközeit! Térjen ki a régebbi korok, illetve rokonszakmák által használt fémbevonási eljárásokra is!

Kulcsszavak, fogalmak:

- galvanizálás
- tüziaranyozás
- tűzihorganyzás
- fémgőzölés
- füstaranyozás

Irodalom:

- Bártfai Béla: Galvanizálók zsebkönyve
Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1962.
- Ludvík Losos: Aranyozás és polikrómia
Cser Kiadó, Budapest, 2009.

18.b. Mutassa be a magyar fémművesség új irányzatait, törekvéseit az 1940-80-as évek között! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek!

Kulcsszavak, fogalmak:

- a II. világháború és az államosítás hatása a kor ötvösségére, fémművességére
- nemes- és nem nemes fémek, egyéb anyagok használata
- zománcozási eljárások és murális munkák
- a legjellemzőbb fémműves tárgyak: például Tevan Margit alkotásai (pl. dobozai), Borsos Miklós alkotásai (pl. rézdomborítása), Engelsz József alkotásai (pl. dobozolt, domborított és zománcozott plasztikái), kortársai és tanítványai

Irodalom:

- Koczogh Ákos: Modern magyar fémművesség
Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1964.
- Koczogh Ákos: Mai magyar fémművesség
Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1977.
- Koczogh Ákos: Szép tárgyak dicsérete
Gondolat Kiadó, Budapest, 1978.
- Koczogh Ákos: Engelsz József
Corvina Kiadó, Budapest, 1980.
- dr. Rauzs József: Szvetnik Joachim, Mélykút Közművelődéséért Alapítvány, 2008.

19.a. Drágakő alapismeretek

Sorolja fel az elsőrangú drágaköveket, csoportosítsa őket és mutassa be a legjellemzőbb tulajdonságaikat és felhasználásukat!

Kulcsszavak, fogalmak:

- az elsőrangú drágakövek csoportosítása
- általános fizikai és kémiai tulajdonságaik
- keménységi skála
- a legelterjedtebb csiszolási formák
- súlykarát, mérések
- a gyémánt

Irodalom:

- Walter Schumann: Drágakőbiblia
M-Érték Kiadó, Budapest, 2004.

19.b. Mutassa be a kortárs nemzetközi ötvösség új irányzatait, törekvéseit, valamint az új anyagok és technológiák hatását a kortárs fémművességre! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek!

Kulcsszavak, fogalmak:

- design és minimalista ékszer (például Niessing, de más név is elfogadható, illetve nem kötelező nevet említeni)
- narratív ékszer (például Jack Cunningham, de más név is elfogadható, illetve nem kötelező nevet említeni)
- ékszer, mint képzőművészet (például Manfred Bischoff, Gerd Rothmann, Philip Sajet, de más név is elfogadható, illetve nem kötelező nevet említeni)
- steampunk (például Igor Verny, de más név is elfogadható, illetve nem kötelező nevet említeni)
- új technológiák (CAD, CAM) (például Ross Lovegrove nyomtatott gyűrűi vagy Zaha Hadid ékszerei, de más név is elfogadható, illetve nem kötelező nevet említeni)

Irodalom:

- Peter Dormer, Ralph Turner: The new jewellery
Thames and Hudson, London, 1994.
- Design-Ma-Ma: Contemporary Jewelry Art - Innovative Materials
Cypri Press, United Kingdom, Harrow Middlesex, 2011.

20.a. Nemesfémvizsgálati eljárások és fémjelzés

Mutassa be az ötvösök, illetve a Nemesfémvizsgáló és Hitelesítő Hatóság („NEHITI”) által használt nemesfém-vizsgálati eljárásokat és ezek eszközeit! Ismertesse a ma fémjelezhető nemesfémötvözeteket, és azonosítsa be ezek fémjelét!

Kulcsszavak, fogalmak:

- karvizsgálat
- tűzipróba
- fémjelek

20.b. Mutassa be a kortárs magyar ötvösség új irányzatait, törekvéseit! Emeljen ki 1-2 alkotót, akik valamiért különösen fontosak Önnek! Beszéljen a kortárs ötvösség értékesítési lehetőségeiről is!

Kulcsszavak, fogalmak:

- Péter Vladimír, Bánfalvi András, kortársaik és tanítványaik
- kedvenc alkotó vagy alkotók bemutatása
- kortárs ékszergalériák, gyűjtemények

Irodalom:

- Péter Vladimír: Péter Vladimír könyve
Terc Kereskedelmi és Szolgáltató Kft., Budapest, 2007.
- Bánfalvi András: Ékszerdoboz
Magánkiadás (Bánfalvi András), Budapest, 2000.
- Simonffy Szilvia: Fémbevágó, magyar ötvösművészet az ezredfordulón
In: Art Limes 2012.2 / Iparművesség I. (61-105. oldal)
- Fajcsák Györgyi: Japán vörös és fekete, hagyományos japán viselet és kortárs magyar ékszerek.
Iparművészeti Múzeum – Janus Pannonius Múzeum, Budapest-Pécs, 2013.
- Simonyi István: A művészi és designkíszer-terület hazai piaci helyzete és elképzelt fejlesztési lehetőségei
Szakdolgozat, MOME Design- és művészetmenedzsment MA, 2013

